

2536

2512

2512
2337

N20/C 31 606

Rok XVII.

Zeszyt 10.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-go i 30-go

Redaktor:

Dr. Stefan Bartoszewicz

Wydawca:

Krajowe Towarzystwo Naftowe

Sokolnicki & Wiśniewski

Fabryka elektrotechniczna i Zakład instalacyjny

Adres telegr.: Grom Lwów **Lwów** Fabryka przy ul. Na Błonie 1. 38

Biuro główne: Lwów, Słowackiego 1. 18. — Filia w Krakowie: Bracka 1. 8.

Wyrób artykułów elektrotechnicznych

Budowa całkowitych stacyj elektrycznych. Przenoszenie siły i zastosowanie energii elektrycznej w przemyśle i gospodarstwach rolnych.

Dla kopalnictwa nafty:

Druty w izolacji miniowej i asbestowej i uznane i objęte przepisami Urzędu Górn.

Przewodniki izolowane i gołe miedziane Tow. akc. Felten & Guillaume we Wiedniu (wyłączna reprezentacja)

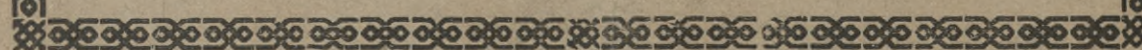
Motory zwykle i szczelnie zamknięte, zabezpieczone przeciw działaniu gazów.

Budowa gromochronów na zbiornikach, własnego systemu uznanego przez Tow. Asekuracyjne

Armatury szybowe pomysłu inż. Postępskiego wzór własny, prawnie ochroniony.

Skrzynki rozdzielcze szczelne na wyłącznik i bezpieczniki.

Dostawa wszelkich materiałów instalacyjnych.

Tow. udział. dla techniki głębokich wierceń i budowy motorów

TRAUZZL & Co.

przedtem FAUCK & Co.

WIEDŃ IV./2., WIEDENERGÜRTEL Nr. 2. HEUGASSE 80.

Zastępca na
Galicyę i
Bukowinę

Marek Seemann

w Drohobyczu
Skład w Borysławiu.

Przyjmujemy zlecenia wykonywania w naszym zarządzie **wierceń** do możliwie największej głębokości i pod daleko sięgającą gwarancją.

Fabryka maszyn i narzędzi wiertniczych

dla wszelkich systemów wierceń tak ręcznych jak i maszynowych.

Specjalności! Żurawie wiertnicze szybkoudarowe „Rapid“ o systemie płuczkowym w połączeniu z naszym patent. wierceniem rdzeni i automatycznym wydzwigniem tychże zapomocą t. zw. odwrótej płuczki.

Części żelazne do wahacza (balansu) kanadyjskiego z samoprężnym popuszczadłem do dokładnego popuszczania lub podnoszenia świdra w czasie wiercenia (według policyjno-górnich przepisów z r. 1904, § 31).

Patentowe rozszerzaczce (Nachnahmebohrer) znacznie ulepszone.

Hydrauliczne obcinaczce (noże) rur. Pod względem pewności i dokładności w użyciu przewyższają wszystkie inne dotychczas znane tego rodzaju instrumenty. Obcięcie rury bez względu na jej wymiary uskutecznia się w ciągu kilku minut.

Wielokrążki o specjalnej konstrukcyi dla celów wiertniczych. Dopuszczalne obciążenie powyż 50.000 kg.

Raki dające się z najbardziej wklonowanej pozycyi zlizować i wydostać, gdy rury nie idą. i t. d. i t. d. i t. d.

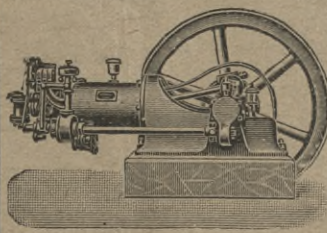
Najwyższe odznaczenie na międzynarod. wystawie w Bukareszcie w r. 1906.

DYPLOM HONOROWY I ZŁOTY MEDAL.

Oddział budowy motorów

Motor gazowy przy użyciu gazu ziemnego do popędu żurawi wiertniczych i do oświetlenia elektrycznego.

Motor benzynowy do popędu żurawi pompowych.

Oddział budowy motorów

Lokomotywy o popędzie zapomocą motorów benzynowych, spirytusowych i naftowych — nader praktyczne do różnego rodzaju kolejek.

Zastępca dla oddziału bud. motorów: MAURycy GOLDSCHEG-GLAŻOWSKI
Lwów, ul. Grodecka l. 42.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 15-ego i 30-ego

Prenumerata wynosi rocznie 16 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Kraszewskiego l. 1, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 10.

Sytuacja handlowa. — Ankiety taryfowe. — Projekt budowy wielkiego rurociągu. — Z Tustanowic. O przyczynie częstych pożarów w Boryslawiu i Tustanowicach. — Korespondencya z Groźnego. — Międzynarodowa Komisya naftowa. — Z Rumunii. — Kronika. — Wiadomości z targu ropnego.

Pertraktacye z towarzystwem „Standard Oil Comp.”

Rokowania, jakie toczą się obecnie w Hamburgu pomiędzy przedstawicielami Krajowego Związku producentów i towarz. „Standard Oil Comp.”, stanowią największą sensacyę w naszym przemyśle w obecnej chwili. Delegaci Krajowego Związku zostali uppełnomocnieni przez Radę nadzorczą Związku prowadzić rokowania z zastępcami towarzystwa „Standard“ w dwóch kierunkach: 1) co do budowy przez towarzystwo „Standard“ rezerwoarów ziemnych na pomieszczenie 100.000 wagonów ropy i 2) co do komisowej sprzedaży przez trust amerykański nafty i benzyny z odbenzyniarniami w Drohobyczu, którą Związek krajowy producentów prowadzić będzie we własnym zarządzie po wybudowaniu jej przez ministerstwo kolei.

Co do pierwszego punktu to podstawy umowy mają być następujące:

Związek ma się zająć kupnem lub wydzierżawieniem odpowiedniego terenu i otrzymaniem koncesyi na budowę rezerwoarów, wpływać na objętość i sposób wykonania budowy rezerwoarów, będzie obowiązany

płacić czynsz za magazynowanie ropy w takiej wysokości, by amortyzacya kosztów budowy i utrzymania rezerwoarów zostały pokryte w 4 latach, co ma wynosić w przybliżeniu 17¹/₂ halerzy rocznie od cetnara (koszty budowy i utrzymania rezerwoarów są obliczone na 7 milionów koron), a w zamian za to uzyska po 4 latach Związek prawo magazynowania ropy w tych rezerwoarach po niższej znacznie cenie (6 halerzy za cetnar).

Co się tyczy zaliczkowania ropy w tych rezerwoarach umieszczonej, to przypuszczać należy, że sprawa ta sama przez się będzie rozwiązana w porozumieniu z tow. „Standard“, skoro będzie rozstrzygnięta sprawa budowy rezerwoarów.

Co się tyczy drugiego punktu rokowań, to delegaci Związku otrzymali instrukcyę co do ustanowienia minimalnej ceny za naftę 5 koron i za benzynę 12 koron, a układom pozostawiono omówić bliżej sprawę sposobu sprzedaży, czy to będzie sprzedaż komisowa tylko przez „Standard“, czy Związek wprost po pewnej cenie całą swoją produkcyę nafty i benzyny tow. „Standard“ sprzedawać będzie.

Jaki obrót przyjmą te układy i czy staną uwieńczone rezultatem pozytywnym, dotąd trudno jeszcze przesądzać.

Nie da się w każdym razie zaprzeczyć, że zainicyowanie tych układów a później ewentualne zawarcie jakiejś umowy z amerykańskim trustem naftowym może oznaczać nie tylko bardzo ważny zwrot w dziejach naszego przemysłu naftowego, ale może mieć wielkie znaczenie dla ukształtowania się światowego handlu naftowego. To też dzisiaj już prasa wiedeńska inspirowana przez rafinerów austriackich, zaniepokojona jest wielce tymi układami, a nawet poseł Dr. Sylwester w parlamentarnej komisji budżetowej interpelował o te układy ministra skarbu Bilińskiego, wyrażając obawę, że układy te mogą bardzo niekorzystnie odbić się na konsumentach nafty, gdyż postępowanie trustu amerykańskiego nie wzbudza zaufania, a minister skarbu czuł się zniewolonym nawet odpowiedzieć na tę interpelację, że rząd ma zamiar zbadać, o ile te układy dla interesów Austrii będą korzystne lub niekorzystne i wtedy wyda odpowiednie zarządzenia.

Prawdopodobnie z powodu tej interpelacji odbyła się też 26. maja konferencja naftowa w ministerstwie skarbu pod przewodnictwem szefa sekcji Biernackiego; konferencja ta, jak wnosimy z nadesłanych wiadomości, była naprędce i przygodnie zwołana i właściwie zastępcy dzisiejszej produkcji ropnej, członkowie Zarządu Krajowego Związku producentów nie byli zaproszeni, gdyż bawili w Hamburgu, tylko na wyraźną prośbę ministra skarbu przybył naczelny dyrektor Związku hr. Zamojski, który jednak oświadczył, iż jedzie tegoż samego dnia do Hamburga, a jego obecność na tej konferencji jest do pewnego stopnia nielojalną; przemysł więc naftowy zastąpiony był jednostronnie przez rafinerów; konferencja uznała podobno ciężkie położenie przemysłu naftowego, uznała potrzebę budowy dalszych rezerwoarów, jednakowoż przedstawiciel rządu złożył oświadczenie, że rząd będzie działał w tym kierunku aby niezbędna budowa dalszych zbiorników mogła nastąpić przy pomocy rodzimego kapitału, gdyż znaczna część obecnych na konferencji podniosła wielkie wątpliwości, czy zwrócenie się do amerykańskiego trustu naftowego będzie z korzyścią dla przemysłu naftowego.

Pertraktacje z Towarzystwem „Standard

Oil Company“ nie są właściwie w przemyśle naszym rzeczą nową; jeszcze przed laty pięciu czy sześciu zostały one zainicyowane przez pewną grupę rafinerów w chwili, gdy większy eksport naszych produktów za granicę okazał się niezbędnym; już podówczas przedstawiciele trustu amerykańskiego proponowali austriackim rafinerom pewien kontyngent eksportowy zagraniczny i była także mowa o ustanowieniu ceny na naftę; podówczas jednak pertraktacje te rozbiły się; rafinerie poczęły eksportować naftę na własną rękę; powstało wtedy we Wiedniu towarzystwo „Olex“ przez które skartelowane rafinerie naftę za granicą sprzedawały. Pertraktacje więc skończyły się otwartą walką z towarzystwem „Standard“ na rynku zagranicznym, a specyjalnie w Niemczech i nafta ta doprowadziła do niskiej ceny rafinady eksportowej, która się kalkulowała nie więcej jak na 3 korony za cetnar; ponieważ jednak wówczas rafinerie były skartelowane i cena wewnętrznej rafinady dochodziła po odtruceniu kwoty podatkowej i ceny beczki do 14—15 koron za cetnar, więc rafinerie walkę tę prowadziły bez straty, a koszty tej walki właściwie ponieśli nasi producenci surowca, którzy dzięki niefortunnej umowie towarzystwa „Petrolea“ z kartelem rafinerów dostarczali rafineriom po bardzo niskiej cenie ropę na naftę eksportową, tak, iż przeciętna cena ropy wypadła zaledwie 2 korony za cetnar; jakkolwiek cena ropy na naftę wewnętrzną wynosiła 5 koron. Podczas tej walki rafinerie austriackie zdobyły sobie znaczny zbyt na naftę zagranicą; koleje niemieckie zakupywały naftę przeważnie u towarzystwa „Olex“, a ponieważ wkrótce Rosya po znanych pożarach naftowych i strejkach, zmuszona była znacznie zredukować wywóz swojej nafty do Niemiec, więc towarzystwo „Standard“ właściwie nie straciło nic na ilości eksportowanej nafty do Niemiec, nawet wywóz nafty amerykańskiej zwiększył się i cena rafinady w Niemczech w roku ubiegłym kalkulowała się już dla naszych rafinerij na 6—7 koron loco stacya graniczna.

W tym roku ponownie walka na rynku zagranicznym się zaostrzyła, amerykanie znów próbowali zawrzeć umowę z rafineriami au-

stryackimi i skontyngentować eksport i rafinerie austriackie ponownie prowadziły układy z towarzystwem „Standard“.

I te układy prowadzone z towarzystwem „Standard“ jeszcze na początku maja br. rozbiły się o brak wszelkiej wewnętrznej organizacyi i zgody między rafinerami; rozbiły się także układy Krajowego Związku producentów z grupą rafinerów i dopiero wtedy rozpoczęły się pertraktacye tow. „Standard Oil Company“ ze Związkiem producentów jako grupą daleko dzisiaj lepiej zorganizowaną, niż luźni rafinerzy. Po tem wszystkim dziwnem jest stanowisko rafinerów, którzy prowadząc ciągle układy z tow. „Standard“ i nie będąc w stanie doprowadzić tych układów do skutku przez brak solidarności między sobą, dzisiaj wszczynają wrzawę, gdy Krajowy Związek sam zainicyował układy z tow. „Standard“; ten sam trust, któremu ufać nie można i którego wpływ na cały przemysł naftowy w Austrii może być szkodliwy, gdy prowadzi z nim układy Związek producentów, wzbudzał zaufanie i nie był szkodliwy, gdy układy prowadzili rafinerzy. Jedno jest z tego jasnym, że polityka naftowa wtedy jest dobra, zdaniem rafinerów, gdy oni stoją na jej czele, a gdy stanąć na czele tej polityki nie są dzisiaj na siłach, to starają się wszelkimi siłami przeszkodzić, by kto inny nie stanął na czele tej polityki, by nie stali producenci i to byłoby powodem zwołania ankiety, która narobiła tyle wrzawy.

Wracając do samych pertraktacyi z tow. „Standard Oil Comp.“, to nie da się zaprzeczyć, że muszą one być prowadzone bardzo oględnie i ostrożnie; ograniczyć się one muszą do stosunku handlowego na lat kilka, a nie powinny dawać amerykańskiemu trustowi żadnych ingerencyi do spraw wewnętrznych naszego przemysłu i przy zawarciu oględnej umowy takie zabezpieczenia się da uzyskać. Niezawodnie Związek producentów postąpił bardzo roztropnie, gdy na własną rękę rozpoczął układy z tow. „Standard Oil Comp.“ przez samo zainicyowanie tych pertraktacyi zajął stanowisko dominujące w naszym przemyśle, jakie mu się słusznie należy. Jeśli dzisiaj rafinerzy, a za nimi stoi rząd obawiają się definitywnego układu z amery-

kańskim trustem, to na to jest tylko jeden środek: zaprowadzić z góry ład i porządek w naszym przemyśle naftowym, zorganizować ten przemysł i to właśnie przemysł rafineryjny naftowy, bo przemysł surowca jest zorganizowany w Związku.

Rząd miał sposobność przekonać się zapewne, że najwięcej destrukcyjnym dzisiaj żywiołem w przemyśle naftowym są rafinerzy, że przez rozluźnienie nie zdolni są oni dzisiaj ani do zawarcia jakiegoś układu ze Związkiem producentów o kupno ropy, ani do należytego odparcia konkurencyi na targu zagranicznym i do rozszerzenia zbytu niezbędnego dla naszej produkcyi surowca i że to rozluźnienie rafinerji daleko więcej niebezpieczne jest dla rozszerzenia wpływu amerykańskiego trustu w Austrii, który już założył dwie rafinerie w Austrii, niż układ ze Związkiem producentów. Rząd rumuński rozciął w bardzo prosty sposób ten węzeł gordyjski, mając u siebie zupełnie analogiczne stosunki; wprowadził z kilku paragrafów składającą się ustawę o kontyngentowaniu rafinady naftowej i od razu uciął w ten sposób także i zachcianki trustu amerykańskiego, który pragnął zagarnąć cały handel wewnętrzny nafty; to samo dałoby się zrobić w Austrii. Przez taką ustawę uporządkowałyby się wewnętrzne stosunki rafinerów i łatwiej byłoby myśleć wtedy o rozszerzeniu zbytu na naftę za granicą i o większej sprzedaży ropy. Oczekiwanie, nim rafinerzy dobrowolnie pogodzą się ze sobą a następnie z producentami jest tylko przewlekaniem już bardzo zaognionych stosunków i nie dziwnego, jeśli w takich stosunkach układ z amerykańskim trustem będzie dla naszej produkcyi bardzo upragnionem zakończeniem ciężkiej walki.

Posiedzenie Wydziału

Krajowego Towarzystwa naftowego z d. 17. maja
1909 roku.

Obecni Pp.: Prezes Gorayski, członkowie Wydziału: Angerman, Długosz, Kiesler, Mars, Trzecieski, hr. Zamoyski, Żukowski i sekretarz Dr. Bartoszewicz; usprawiedliwili swą nieobecność W. H. Mac-Garvey i Dr. Halban,

Porządek dzienny:

I. Odczytanie protokołu z ostatniego posiedzenia.

2. Sprawozdanie sekretarza z ankiet taryfowych w Wydziale Krajowym i ministerstwie kolejowem i z ankiety w ministerstwie handlu (międzynarodowa komisya naftowa).

3. Rezultat wyborów do państwowej Rady kolejowej.

4. Wnioski i interpelacje.

Sekretarza zwolniono od odczytania protokołu; następnie Dr. Bartoszewicz zdał sprawozdanie z postulatów, jakie przemysł naftowy galicyjski postawił ministerstwu w sprawie projektowanego podniesienia taryf kolejowych, a zawartych w memoryale Wydziału Krajowego; postulaty zawarte w tym memoryale i drukowane w „Nafeie“ są integralną częścią referatu, jaki sekretarz przygotował dla ankiety ministeryalnej w seceyi administracyjno-politycznej; postulaty te są wyrazem jednozgodnej opinii producentów i rafinerów galicyjskich, co z zadowoleniem podnieść należy. Ministerstwo kolejowe jeszcze nie oświadczyło się wyraźnie, o ile te postulaty zostaną uwzględnione, pozostawiając to oświadczenie do specjalnej ankiety naftowej, która w czerwcu ma być zwołaną.

W sprawie międzynarodowej komisji naftowej podał sekretarz do wiadomości, że oddział austriacki tej komisji, prawdopodobnie z polecenia ministerstwa handlu będzie opracowywać nowe a ważne przepisy o przechowywaniu benzyny, ropy i produktów naftowych. Wreszcie sekretarz podał do wiadomości Wydziału rezultat wyborów z ramienia Towarzystwa do państwowej Rady kolejowej; wybory tym razem dla krótkiego terminu odbyły się przez listowne głosowanie, przy czem na członka Rady otrzymali: p. wiceprezes Wolski głosów 12. Dr. Bartoszewicz 2 głosy; na zastępcę: Dr. Bartoszewicz głosów 11, p. Żukowski 3 głosy; wybrani więc zostali: na członka Rady p. Wolski, a na zastępcę p. Dr. Bartoszewicz.

P. Trzeciecki apelował do Wydziału, aby wybory do ważnych instytucji odbywały się na posiedzeniu Wydziału. Prezes wyjaśnił że zawsze tak bywa, tym razem jednak wy-

jątkowe okoliczności zmusiły do głosowania listownego.

Następnie Wydział przystąpił do omawiania mającej być zwołaną przez Wydział Krajowy na podstawie uchwały sejmowej ankiety dla obmyślenia środków sanacyjnych. W dyskusji podniesiono, iż z powodu ważnych obecnie pertraktacji producentów z rafinerami, które z jednej strony ogromnie absorbują czas, z drugiej nie pozwalają jeszcze jasno wystylizować niektóre żądania, wskazanem byłoby odroczenie ankiety.

Wydział Towarzystwa uchwalił odnieść się do Wydziału Krajowego z przedstawieniem, że odpowiedni moment dla zwołania ankiety później oznaczy.

Z powodu, iż poseł Długosz, jako przewodniczący komisji górniczo-policyjnej, wybranej na ankiecie ministeryalnej, opracował wraz z p. Żukowskim referat o zmianie przepisów górniczo-policyjnych, przystąpiono do wysłuchania tego referatu; referent ten, podający uzupełnienie i ważne zmiany w przepisach górniczo-policyjnych, Wydział Towarzystwa aprobował; referat ten będzie przedłożony ankiecie ministeryalnej i prawdopodobnie Krajowej Radzie Naftowej.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Taryfy naftowe.

Jak się dowiadujemy, wystosowała pewna grupa czeskich i dolno-austriackich posłów na ostatniem posiedzeniu Rady państwa do ministra kolei, ministra handlu, względnie do całego rządu następującą interpelację w sprawie przyszłego taryfowania dla rafinerij nafty, położonych koło linii kolejowych a oddalonych od miejscowości, produkujących ropę:

„Jak nam wiadomo, zamierza c. k. Ministerium kolei z okazji zamierzonej reformy taryf na c. k. kolejach państwowych, zaprowadzić również podwyższenie tychże opłat dla olejów mineralnych, przy równoczesnem usunięciu istniejących dotychczas różnic w taryfowaniu ropy i rafinowanych produktów naftowych.

System różniczkowania austriackich taryf kolejowych odnośnie do surowca i goto-

wych produktów, panuje już prawie wszędzie z wyjątkiem tych artykułów, które dopuszczają wysoko procentową wydatność.

Np. gotowe towary żelazne, drewniane, kamienne, cukier rafinowany i t. d. podlegają o wiele wyższej opłacie taryfowej, niż surowce, potrzebne do wyrobu tych artykułów.

Przy olejach mineralnych w obrocie wewnętrznym państwa od stacyi nadawczej Borysław, ta różnica w taryfowaniu wynosi do stacyi Kralup 26 procent, do Morawskiej Ostrawy 23 proc., do Mährisch-Schönberg 17 proc., dla rafinerij w Galicyi wynosi nawet ta różnica dla Jasła 89.8 proc., dla Zagórzan 92.7 proc., dla Jedlicza 86.5 proc.

Również i przy eksporcie system znacznego różniczkowania taryfowego pomiędzy ropą i rafinadą jest stosowany. Dla nafty np. bywa stosowaną na galicyjskich liniach państwowych wyjątkowa taryfa II, dla ropy zaś o wiele wyższa klasa C lub nawet A.

Jeżeli się teraz uwzględni, że przy destylacyi (pominąwszy 5 procent prawie bezwartościowych odpadków) można uzyskać jedynie 75 proc. produktów, tak, że dla otrzymania 100 kg. oczyszczonego produktu, potrzeba $133\frac{1}{3}$ kg. ropy, to jasnym jest, że oddalone od miejscowości produkcyjnych (okolice Borysławia) morawskie, śląskie, dolno-austryackie i tryesteńskie, a szczególnie czeskie rafinerie olejów mineralnych, które muszą sprowadzać ropę z odległości 800 km. i więcej i które nie mogą się posługiwać, jak rafinerie galicyjskie, tanim opałem ropnym, a muszą używać do opatu drogiego węgla kamiennego, po zniesieniu systemu różniczkowania taryf kolejowych, nie będą w stanie egzystować, ponieważ wtedy byłyby podporządkowane rafineriom, położonym blisko miejscowości, produkujących ropę.

Co się tyczy wywozu za granicę państwa, to właśnie te oddalone od miejsc, produkujących ropę, rafinerie morawskie, śląskie, dolno-austryackie, tryesteńskie i czeskie, podtrzymują ten eksport z natężeniem wszystkich sił i przy nadzwyczajnych ofiarach ze swej strony.

Projektowana zmiana dotychczasowej polityki taryfowej, sprowadziły bezwątpienia ogólny krach tych rafinerij i stałaby się ka-

tastrofą dla tysięcy robotników i urzędników pracujących w przemyśle naftowym w rozmaitych krajach koronnych, oraz dla ich rodzin.

Szkodliwy skutek takiej niepomysłnej polityki taryfowej, nie ograniczyłby się jedynie na tem, odbiłby się również i w handlowym bilansie monarchii bardzo niekorzystnie i liczne gminy, które straciłyby dochody z przemysłu naftowego, widziałyby się zmuszone nałożyć na ludność bardzo wielką zwyżkę podatkową, ponieważ właśnie te fabryki są znacznymi podatnikami.

Interpelanci zwracają się więc do ministerstwa kolei i ministerstwa handlu względnie do całego rządu z zapytaniem, czy rzeczywiście zamierza on wbrew oczekiwaniu przeprowadzić zmianę polityki taryfowej w tym duchu, czy też uwzględniając poważne, rzeczowe zarzuty, sprzeciwiające się temu zamiarowi, a podane do wiadomości e. k. ministerstwu kolei w memoryale poza galicyjskich rafinerij olejów mineralnych dnia 8. kwietnia 1909, zamierza zatrzymać system różniczkowania taryf na ropę i rafinadę przy uwzględnianiu wyżej wymienionego ~~dotychczasowego~~ stosunku wydatności“.

Interpelacya ta wniesiona na życzenie rafinerij pozagalicyjskich, które przy zmianie obecnej taryfy kolejowej pragną skorzystać z tej okazji, by za wszelką cenę zgnieść rafinerijny przemysł naftowy w Galicyi, jest w argumentach swoich skończonem dziełem perfidy i zasługuje na należytą odprawę. Spodziewamy się, że Koło polskie przy odpowiedzi na tę interpelacyę rządu także zabierze głos w obronie galicyjskich rafinerij i albo zgłosi do rządu interpelacyę o wręcz przeciwnej treści albo zbije argumenty tej interpelacyi.

Interpelacya ta, którą umyślnie przytoczyliśmy dosłownie, zastania się dotychczasowym systemem różniczkowania taryf, który właśnie był niesłuszny i przeciwko któremu już od dawna rafinerie galicyjskie protestują. To, że w Galicyi dotychczas ropa do rafinerij jest transportowana według klasy C, a rafinada według klasy III C, jest anomalią, która musi być zniesioną, bo ta sama rafinada poza granicami Galicyi jest w taryfo-

waniu zrównana, a więc rafinada w Galicyi i poza Galicyą ma inną taryfę i rafinerje galicyjskie nie mają nic przeciw temu, by taryfa ta została zrównana. Ten więc argument nie wytrzymuje krytyki. Nie wytrzymuje również krytyki argument o taryfach eksportowych na naftę i ropę i zupełnie zbija poprzedni argument o taryfowaniu wewnętrznem, bo rafinerzy pozagalicyjscy pragną, by w taryfowaniu wewnętrznem ropa była niżej taryfowana, niż nafta, a natomiast w taryfowaniu eksportowem nafta niżej niż ropa, tak, jak im dogodniej. Gdzie logika? Właśnie to taryfowanie ropy na eksport po stopie wyższej, niż nafty, jest wielką anomalią i o zniesienie tej różnicy czy to przy projektowanym eksporcie do Rosyi, czy przy obecnym eksporcie do Rumunii nasz przemysł ciągle walczy.

Skargi rafinerji pozagalicyjskich, iż muszą płacić droższy opał, znajdując się dalej od miejsca produkeyi i dlatego są w gorszych warunkach, także nie wytrzymuje krytyki, gdyż jest bardzo dużo kontrargumentów, które znów przemawiają na niekorzyść rafinerji galicyjskich; rafinerje galicyjskie płacą drożej za chemikalia, za beczki, za transport armatur żelaznych, rafinerje galicyjskie w mniejszej części korzystają z refakeyji na ropę z powodu mniejszego eksportu produktów naftowych, wreszcie oddalone są więcej od miejsca konsumpeyji i ponoszą większe koszty przez opłacanie 20 procent frachtu od beczek (martwej wagi) do miejsca konsumpeyji. Żale więc rafinerji pozagalicyjskich to jest wylewanie łez krokodylich, które nie mają nic innego na celu, jak chęć nietylko wzmożenia obecnego uprzywilejowanego stanowiska swego, ale poprostu chęć przygnębienia jeszcze większego rafinerji galicyjskich.

Spodziewamy się, że Koło polskie użyje całego swego wpływu, by te zakusy paraliżowania przemysłu w naszym kraju zdusić w zarodku.

Z Borysławia

otrzymujemy następującą treść rezolucyji wiecu właścicieli i kierowników kopalń, odbytego 5. maja 1909 r. w Borysławiu:

Wiec właścicieli kopalń i kierowników, odbyty w dniu 5. maja 1909 r. w Borysławiu, protestuje przeciw okólnikowi c. k. Urzędu górniczego w Drohobyczu z dnia 11. kwietnia r. b. L. 2770 i rozporządzeniu, nakazującemu natychmiastowe wprowadzenie nowego typu ław wiertniczych. Zgromadzeni na wiecu, przedstawiciele pracodawców i kierowników kopalń uważają, że nowy ten typ ław wiertniczych, jako niewypróbowany przez rzeczoznawców, może być nieodpowiedni ze względu na bezpieczeństwo ogniowe i, kwestyonując jego praktyczność, oświadczają, że do tego okólnika się nie zastosują.

Wiec wybiera komisję z 6 członków, której zadaniem będzie:

zebrać dotychczas wydane nieracjonalne rozporządzenia c. k. Urzędu górniczego w Drohobyczu i udać się do c. k. Starostwa górniczego w Krakowie z odpowiednio opracowanym memoryałem, przedstawiającym straty właścicieli kopalń, idące w setki tysięcy koron, wydanych na wykonanie zupełnie chybionych projektów;

przy pomocy i interwencyi posła do Rady państwa P. Jana Zaranckiego prosić c. k. Starostwo górnicze o polecenie c. k. Urzędowi górniczemu w Drohobyczu niewydawania podobnych, nieodpowiadających celowi okólników, a przedewszystkiem o jaknajrychlejsze cofnięcie wyżej wymienionego okólnika.

Wiec protestuje zasadniczo przeciw wszelkim zarządzeniom c. k. Urzędu górniczego w Drohobyczu, nakazującym wprowadzenie nowych środków bezpieczeństwa bez poprzedniego wypróbowania ich i wydania oceny przez fachowych rzeczoznawców.

W przekonaniu, że wydawanie okólników i niewłaściwych zarządzeń przez c. k. Urząd górniczy jest następstwem tego, że c. k. urzędnicy górniczy nie mają żadnej praktyki w wiertnictwie naftowym, ponieważ odbywają przed wstąpieniem do służby praktykę na kopalniach nienaftowych, — wiec wzywa miarodajne czynniki do usunięcia tej anomalii w przemyśle naftowym.

Wiec wzywa rząd do natychmiastowego ukończenia rozpoczętych i bardzo daleko doprowadzonych, a obecnie z niewiadomych

przyczyn przerwanych prac ankiety w sprawie odgazowania szybów.

Wiece wzywa rząd, by zwołał jak najprędzej ankietę w sprawie zasadniczego zastoso-
sowania gromozwodów i zbadania użyteczności, względnie niebezpieczeństwa, wynikającego z obijania wież wiertniczych blachą.

Wzywa się rząd, by w myśl ustawy jak najprędzej zwołał Radę naftową.

Wiece postanawia zapadłe uchwały przesłać do wiadomości c. k. Urzędowi górniczemu okręgowemu w Drohobyczu, c. k. Starostwu górniczemu w Krakowie, c. k. Ministerstwu pracy i wszystkim postom z okręgów naftowych do Rady państwa i Sejmu oraz ogłosić je w dziennikach.

W skład komitetu wybrani zostali przez wiec Panowie: Franciszek Brugger, dr. Józef Gruszkiewicz, Józef Klejnowski, Tadeusz Malczewski, Lipe Schutzmann, Wit Sulimirski; sekretarz wiecu: Oskar Lewenhar, przewodniczący wiecu: dr. Józef Gruszkiewicz.

Z Tustanowic.

Po pożarze w Tustanowicach na początku maja wszystko znów wróciło do normalnego ruchu; szyb „Nafta II“, jak już donosiliśmy, został ugaszony jeszcze 15-go maja i zaczął wyrzucać początkowo 32 wagony na dobę, a obecnie wyrzuca już 47—48 wagonów na dobę i pod względem produkcji zajmuje dzisiaj pierwsze miejsce; po nim następuje szyb Karpackiego Towarzystwa XXI „Bukowice“, który od 25 maja produkuje codziennie 39—40 wagonów; dobrze trzyma się szyb Długosza i Spółki „Władysław I“, który ciągle daje jeszcze 22 do 23 wagonów; szyb „Dziunia“, o którego wybuchach donosiliśmy poprzednio, daje 15—16 wagonów, natomiast ogromnie spadł szyb Dembowski, gdyż produkcja jego w ostatnich dniach wynosi za ledwie 1·5—2 wagonów na dobę.

Towarzystwo dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie.

19. maja odbyło się zwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa dla handlu, prze-

mysłu i rolnictwa we Lwowie pod przewodnictwem prezesa Rady nadzorczej Pana Tadeusza Sroczyńskiego. Przedłożony przez dyrektora p. Łaszcza bilans Towarzystwa za rok 1908 wykazał 45.288 koron i 65 hal. czystego zysku przy sprzedażach brutto za 2,641.699 koron i 61 hal. Wobec pewnego zastoju w wierceniach naftowych w ubiegłym roku, sprzedaż Towarzystwa zmniejszyła się o 654.745 koron 61 hal., co wpłynęło na zmniejszenie zysku w porównaniu z rokiem 1907.

Imieniem komisji rewizyjnej p. Wit Sulimirski stwierdził zgodność wszystkich pozycji bilansowych i postawił wniosek o udzielenie absolutorium Dyrekcji i Radzie nadzorczej, który Zgromadzenie przyjęło; dalej Zgromadzenie uchwaliło wydzielić ze zysku 5 procent dywidenty dla członków razem 25.700 koron; 10 proc. czyli razem 4.528 i 86 hal. przenieść do funduszu rezerwowego, a resztę w kwocie 15.059 koron 79 hal. przenieść do funduszu rezerwy i strat.

Przy uzupełniających wyborach do Rady nadzorczej wybrani zostali Panowie: Klaudyusz Angerman, Henryk Macher, Stanisław Ostaszewski i Wit Sulimirski; na zastępcę p. Stanisław Kurz; do komisji rewizyjnej wybrano Pp.: Stanisława Augusta Glazora, Kazimierza Ostaszewskiego i Aleksandra Szmazła.

Pan Stanisław Glazor wyraził życzenie, by Towarzystwo oprócz komisowej sprzedaży rur wiertniczych objęło sprzedaż wszelakich artykułów, do wiertnictwa potrzebnych; dyrektor Łaszcza w odpowiedzi zaznaczył, że Towarzystwo oprócz rur i narzędzi wiertniczych objęło już zastępstwo sprzedaży lin Batorowicza a z dniem 1. lipca angażuje siłę fachową, której zadaniem będzie stopniowe wprowadzenie sprzedaży i innych artykułów.

Na tem posiedzenie zamknięto.

Przemysł naftowy

w Stanach Zjednoczonych Ameryki w roku 1908.

Kurt Pietrusky, Chicago.

Ogólna depressja na polu handlowem i przemysłowem, która z powodu paniki wy-

buchłej z końcem jesieni r. 1907 i z powodu niepewności co do nowego ukształtowania się taryfy cłowej dla importu, panowała w roku sprawozdawczym w Stanach Zjednoczonych Ameryki, i która nie rychlej zniknie, aż kwestya taryf cłowych będzie ostatecznie załatwiona, — na ogół biorąc, bardzo mało dotknęła amerykański przemysł naftowy: ogólna produkcya wskazuje zdowu znaczną zwyżkę, zapotrzebowanie wewnątrz kraju i za granicą również wzrosło, a ceny utrzymały się prawie takie, jak w roku zeszłym. Gdzie można zauważyć jakieś odstępianie od normy ogólnej, to trzeba to złożyć raczej na karb lokalnych stosunków, niż na niepomyślną sytuację całego przemysłu. Również i mniejsza ilość wierceń na wielu terenach da się wyjaśnić albo wyczerpaniem naturalnych zapasów ropy, albo niekorzystnymi przepisami prawnymi, albo też niesprawnością lub niechęcią firm rurociągowych, wzbraniających się przyjmować nowe ilości produkeyi. Ukształtowanie się przemysłu naftowego w roku sprawozdawczym da się, dzięki poniżej zamieszczonym faktom, zeharakteryzować w następujący sposób: 1) Wydatność wierceń zmniejszyła się na terenach w Lima, Illinois, Midcontinent i Golf, a zwiększyła się w Kalifornii. 2) Ogólna produkcya olejów ziemnych wszelkiego gatunku wzrosła; zwyżkę tę można oszacować w porównaniu z rokiem

ubiegłym, a na mocy ostatnich sprawozdań, na 16 milionów beczek. 3) Produkeya na appalachijskich terenach naftowych wykazuje małą, a na terenach naftowych w Limie, bardzo wielką zniżkę. 4) Produkeya w Illinois wzmogła się blisko o 13 milionów beczek czyli więcej jak o 50%, w Kalifornii o 8 milionów beczek, na terenach naftowych w Midcontinent okrągło o $1\frac{1}{2}$ miliona beczek, a na terenach w Golf o kilkaset tysięcy beczek. 5) Zapotrzebowanie wewnątrz kraju wzrosło, szczególnie zapotrzebowanie ropy opałowej. 6) Wywóz smarów i ciężkiego oleju rafinowanego przybrał cokolwiek mniejsze rozmiary, natomiast wywóz ropy opałowej i lżejszych destylatów, wzmógł się w bardzo znacznym stopniu. 7) Ceny ropy utrzymały się na terenach położonych na wschód od rzeki Missisippi, prawie w tej samej wysokości, co w roku zeszłym, w okolicy terenów Midcontinent spadły, a w Kalifornii poszły w górę.

Wiercenie i produkcya.

Appalachijskie tereny naftowe. Do tych terenów zaliczamy okręgi: Nowy Jork, Pensylwanję, Zachodnią Wirginię i południową część stanu Ohio. Na terenach tych dobywa się ropę w najlepszej jakości, znaną w handlu pod nazwą „pensylwańskiej“. Statystyka wierceń na tych terenach za ostatnie dwa lata, przedstawia się następująco:

Miesiąc:	Produkcya				Produkcya			
	Szyby skończone	W r. 1908 suche	Ogółem beczek*)	Przeciętnie beczek*)	Szyby skończone	W r. 1907 suche	Ogółem beczek*)	Przeciętnie beczek*)
Styczeń	406	132	3383	12,50	460	123	2514	7,50
Luty	321	90	3041	12,12	347	105	2341	9,75
Marzec	348	107	2071	8,50	384	121	2980	11,50
Kwiecień	498	130	3320	9,00	510	510	3594	10,—
Maj	555	121	4924	11,35	662	168	3893	7,88
Czerwiec	658	155	5863	11,66	685	175	3429	6,75
Lipiec	647	143	4426	8,78	671	183	5840	12,—
Sierpień	688	160	5236	9,92	793	189	3803	7,38
Wrzesień	751	178	6285	10,91	675	176	3538	7,—
Październik	693	156	5354	10,00	703	166	2553	4,75
Listopad	696	103	4738	9,42	652	156	2924	5,88
Grudzień	442	101	3919	8,69	539	539	2991	7,50
razem . .	6903	1756	52560	—	699	1946	50400	—
przeciętnie	575	146	4380	11,56	583	155	3367	7,88

*) 1 beczka = 42 gallonów = 159 litrów.

Ogólna liczba skończonych szybów zmalała więc w roku sprawozdawczym tylko o 89, tj. o ilość znacznie mniejszą niż w latach poprzednich. W roku 1907 było skończonych szybów o 576 mniej niż w roku 1906. Również i ilość suchych szybów zmniejszyła się tylko o 9. Co się tyczy przeciętnej produkcji, to i ona w ostatnim roku wykazuje więcej o 3,68 beczek niż w roku zeszłym, tak, że nowa produkcja ma zwykłą 12.160 beczek.

Ten przyrost produkcji nie wystarczył jednak na powstrzymanie się niżki w ogólnej produkcji, albowiem tereny naftowe coraz bardziej się wyczerpują. Gdy produkcja z ostatniego roku wykazała 24 miliony beczek, to w roku 1907 wynosiła 25,342.127, w roku 1906 27,741.472, a w roku 1905 29,366.960 beczek.

W Pensylwanii było w ostatnim roku skończonych szybów 3748, czyli, że w porównaniu z rokiem 1907, w którym było tych szybów 3611, ilość ich wzrosła o 137. Przeciętna produkcja wynosiła jednak 2,5 beczki (w roku 1907 $3\frac{1}{3}$ beczki), tak, że nowa dzienna produkcja spadła z 12.176 na 9.532 beczek. Czasami zdarza się dowiercić jakiegoś obfitszego basenu ropnego, którego początkowa produkcja wywołuje wielką wrzawę i wzmożone wiercenie, ale wkrótce to przechodzi. Swoją drogą te małe źródła powodują, iż spadek produkcji następuje wolniej. Np. w okręgu Thorn-Creek w miejscowości Buttler County dowiercił Henryk N. Hoffmann do źródła, które dawało dziennie 50 beczek, wkrótce potem natrafiła firma Schaffner & Ska na inne źródło o prawie takiej samej produkcji, jednak obszar ropodajny okazał się zbyt małym.

W okręgu Allegheny, stanu New York, skończonych szybów było w roku sprawozdawczym 493, w roku przeszłym 575, czyli, że ilość spadła o 82. Stosownie do tego i nowa dzienna produkcja opadła ze 1114 beczek na 880, beczek, czyli, że różnica wynosi 235 beczek.

Zachodnia Wirginia okazała się znowu, jak roku zeszłego, najwydatniejszym okręgiem terenu naftowego appalachijskiego. Południowo-zachodnia część tego stanu po-

siada jeszcze ogromne niezbadane przestrzenie, których eksploatacja może jednak dać, sądząc po wierceniu w roku sprawozdawczym, nadspodziewane wyniki. Ogółem ukończono w tym stanie 1329 szybów, czyli o 9 szybów więcej niż w roku zeszłym. Ponieważ przeciętna produkcja wykazuje w roku sprawozdawczym 20.6 beczek, a w roku 1907 16.1 beczek, więc przez to samo i nowa dzienna produkcja podniosła się z 21.300 beczek na 27.304, czyli o 6.000 beczek. Na wzmiankę zasługuje szczególnie odkrycie źródeł w Follansbee i Holliday Cove w Brooke County, których dzienna produkcja doszła w czerwcu do maksymalnej wysokości 6.000 beczek.

Od tego czasu produkcja ta znacznie się obniżyła, szczególnie w okręgu Follansbee, gdzie dzienna produkcja wynosiła z końcem roku sprawozdawczego jeszcze tylko 700 beczek, podczas gdy w okręgu Holliday Cove wszystkie otwory dawały 1600—1700 beczek. Również i otwór Keener rand w Ritchie County dał bardzo dodatnie wyniki. Najlepsze rezultaty wiercenia dał okręg Lincoln County. Tamtejsza bowiem formacja jest niezwykle regularna i chociaż tamtejsze szyby nie odznaczają się na ogół wielką produkcją (dziennie 15—50 beczek), to jednak są ona co do produkcji bardzo stałe i przynoszą ładny dochód. Eksploatacja w Roane County dała również dobre wyniki, szczególnie w okolicy Walton.

W południowo-wschodniej części stanu Ohio ukończono w roku sprawozdawczym 1344 wierceń, t. j. o 9 więcej, niż w roku przeszłym. I tutaj przeciętna dzienna wydajność znacznie wzrosła z 25,9 beczek w r. 1907 na 10,3 beczek w r. 1908, a więc blisko podwójnie, wskutek czego dzienna produkcja wykazuje zwykłą ze 6793 beczek na 13.798 beczek. Głównie przypisać to należy odkryciu w Jefferson County źródła Mingo, które jest dalszym ciągiem źródła w Follansbee w zachodniej Wirginii. Produkcja jego dosięgła kulminacyjnego punktu we wrześniu, bo 2.500 beczek dziennie; w następnych miesiącach zaczęła systematycznie obniżać się. Odkrycie małego basenu ropnego w pobliżu Alliance w Columbiana County, było powodem bardzo lic-

nych czynności wiertniczych, które jednak nie zostały uwieńczone pomyslnym skutkiem. W okręgach Perry i Fairfield dzienna produkcya otworów wiertniczych wynosiła przeszło 100 beczek.

Co do niedokończonych wierceń, to z końcem roku sprawozdawczego znajdowało się na całym terenie appalachijskim 817, podczas gdy 31. stycznia 1908 roku było 563; wogóle czynność wiertnicza była o wiele żywszą w drugiej połowie roku.

Teren naftowy w Lima obejmuje północno-zachodnią część Ohio i stan Indiana. Na tym terenie ukończono ogółem 1250 wier-

ceń, z czego 147 było suchych a 13 wydziełało gaz, reszta zaś w liczbie 1090 miały dzienną produkcję ogółem 11.879 beczek, czyli przeciętnie 10,9 beczek. W roku przeszłym suma wszystkich gotowych szybów wynosiła 1564, z czego 252 było suchych, 22 dawało gaz, a pozostałe miały produkcję razem 13.429 beczek, czyli 10¹/₄ beczek dziennie. Czynność wiertnicza znacznie się zmniejszyła, jednak rezultaty wierceń były o wiele lepsze. Statystykę wiertniczą dla obu okręgów naftowych przedstawiają następujące tabelki:

w stanie Indiana:

Miesiąc:	Skonieczone szyby	Gazowe	Suche	Nowa pro- dukcya ogółem be- czek	Przeciętnie beczek	Nieczynne otwory
Styczeń	35	—	18	258	11,28	—
Luty	23	2	7	135	9,64	59
Marzec	31	2	5	225	8,66	129
Kwiecień	21	2	2	144	9,—	198
Maj	29	7	—	262	11,9	358
Czerwiec	35	—	7	335	12,—	207
Lipiec	35	—	7	201	7,18	191
Sierpień	39	—	7	322	10,—	228
Wrzesień	47	—	1	563	12,—	196
Październik	38	—	6	301	9,4	141
Listopad	33	—	5	241	8,6	—
Grudzień	36	—	7	281	9,35	220
razem	402	13	67	3258	—	1927
przeciętnie	—	—	—	—	9,92	—

w północno-zachodniem Ohio:

Styczeń	60	—	8	886	7,—	—
Luty	26	—	2	167	7,—	81
Marzec	46	—	9	338	9,66	100
Kwiecień	49	—	6	449	11,6	99
Maj	62	—	6	452	8,—	77
Czerwiec	66	—	7	464	7,86	66
Lipiec	88	—	9	680	8,61	—
Sierpień	88	—	3	862	10,14	133
Wrzesień	98	—	10	994	10,6	101
Październik	95	—	9	1443	16,—	81
Listopad	84	—	5	990	12,6	29
Grudzień	86	—	9	896	21,64	81
razem	848	—	80	8621	—	848
przeciętnie	—	—	—	—	10,9	—

(C. d. n.)

Nadesłane książki.

„Opalanie ropy i ostatnie na tem polu usiłowania“

Pod tym tytułem nakładem Technicznego Koła Pomocy Przemysłowej we Lwowie, wyszła książka p. Jana Halucha Brzozowskiego. Autor zajmuje się w swem dziele najpierw historią opału ropy, następnie samym opalem ze względu na wartość opałową ropy i ekonomię palenia, przyczem przytacza bardzo ciekawe naukowe objaśnienia samego procesu spalania. Wreszcie w ostatnim punkcie swego dzieła poddaje krytyce rozmaite metody opalania pieców w mieszkaniach ropy, żaden z dotychczasowych wynalazków opalania pieców ropy nie zadowalnia autora, który widzi rozwiązanie tej kwestyi tylko

w wynalezieniu odpowiedniego przyrządu do przegazowywania ropy przed spalaniem. W końcu autor zachęca interesowanych w przemyśle naftowym do popierania prac nad tymi wynalazkami przez powołanie do życia stacyi doświadczalnej dla ropy przy jakimś wielkim zakładzie przemysłowo-naftowym jak np. przy przyszłej odczyniarni w Drohobyczu.

Dzieło p. Jana Halucha Brzozowskiego, szczególnie wobec bardzo ubogiej literatury naftowej w naszym języku jest cennym nabytkiem, a Techniczne Koło Pomocy Przemysłowej we Lwowie zasługuje na uznanie na wydanie tego dzieła.

Wiadomości z targu ropnego.

Według podania p. Alfonsa Gostkowskiego, zaprzysiężonego sensala dla sprzedaży produktów naftowych i ropy we Lwowie, ceny ropy w miesiącu maju przedstawiały się następująco:

D A T A	W A L U T A					
	15/V.	31/V.	30/VI.	czerw.—lip. sierpień	lip.—sierp. wrzesień	1909 — 1910 czerwiec maj
11. maja 1909.	96—97	90—101	101—103	103—105	105—107	00—00
12. „ „	95—96	97—100	101—102	103—105	105—107	00—00
13. „ „	95—96	97—100	100—101	103—105	105—107	00—00
14. „ „	95—96	97—100	100—101	103—105	105—107	00—00
15. „ „		97—98	99—101	103—105	105—107	00—00
16. „ „		97—100	100—102	103—105	105—107	127—135
17. „ „		97—100	100—102	103—105	105—107	127—135
18. „ „		100—101	103—104	104—106	106—108	132—135
19. „ „		100—101	103—104	104—106	106—108	132—135
21. „ „		98—100	101—103	106—107	107—109	00—00
22. „ „		98—100	101—103	106—107	107—109	00—00
23. „ „		100—101	101—103	106—107	107—109	00—00
24. „ „		100—101	101—103	106—107	107—109	00—00

Inżynierowie przedsiębiorcy
Bielski, Łukaszewski & Ska kom.

Borysław, telefon 121.

W BORYSŁAWIU

Lwów, telefon 848.

KRONIKA.

Personalia. Przy wyborach na Walnem Zgromadzeniu delegatów do Centralnego Wydziału Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń urzędników prywatnych, który uzyskał od rządu prawa państwowego emerytalnego zakładu zastępczego i w którym znaczna ilość firm naftowych zabezpieczyła swoich urzędników, został wybrany na członka zarządu Dr. Stefan Bartoszewicz, a na zastępcę Dr. Tadeusz Smoluchowski.

Ankieta taryfowa. Jak się dowiadujemy, ankieta w sprawie taryf naftowych ma się odbyć w ministerstwie kolejowem z początkiem czerwca.

Prezes Towarzystwa Standard Oil Co. Rogers, zmarł w ubiegłym miesiącu w Nowym Jorku, przeżywszy lat 66.

Izba naftowa. Dnia 22. maja odbyło się Walne Zgromadzenie członków Izby naftowej, na którym zostali wybrani do Wydziału: Pp. Dische Szymon, Feuerstein Ignacy, Gostkowski Alfons, Katz Jakób, Kaán Jan, Lakner Bela, Medveczky Karol, Reizes Henryk, Dr. Segal Adolf, Schächter Maksymilian, Schrödter Bruno, Szujski Waclaw; do sądu polubownego: ✓ Dische Szymon, Dr. Feuerstein Henryk, Gold Norbert, ✓ Kaán Jan, ✓ Lackner Bela, Lessing Dawid, Macher Henryk, ✓ Reizes Henryk, Reich M. H., Wolski Waclaw; do komisji rewizyjnej weszli: Falkowicz Juliusz Robert, Gedroyé Gedeon, Plutyński Antoni.

Na posiedzeniu odbytem dnia 26. b. m. celem nkonstituowania się Wydziału, wybrano jednogłośnie prezesem p. Jana Kaána, dyr. Tow. „Montan“, wiceprezesem p. dyr. Szymona Dischego, skarnikiem pana Alfonsa Gostkowskiego, sekretarzami pp. H. Reizesa i K. Medveczkę.

Nowela górnicza. Komisya górnicza przybocznej Rady przemysłowej uchwaliła wczoraj wniosek, który swego czasu dosłownie w „Nafcie“ podaliśmy, zwrócony przeciw projektowi ustawy, przedłożonemu Izbie poselskiej w sprawie wyboru wydziałów robotniczych i ustanowieniu mężów, czuwających nad bezpieczeństwem w górnictwie. Komisya uznała ten projekt ustawy za nieodpowiadający celowi i wyraziła żądanie przedłożenia nowego projektu. Następnie przyjęto nagłący wniosek dyrektora Blaschka z oświadczeniem, że brzmienie §. 182 przedłożenia rządowego w sprawie zmiany ustawy górniczej jest nieodpowiednie ze względu na zabezpieczenie praw właścicieli kopalń.

Międzynarodowa komisya naftowa. Z okazji obrad międzynarodowego kongresu dla chemii stosowanej w Londynie, odbyło się tamże dnia 25 maja, pod przewodnictwem prof. Załozieckiego posiedzenie międzynarodowej komisji dla badania produktów naftowych, w której zasiadli przedstawiciele wszystkich państw Europy i półn.

Ameryki. Austriacki przemysł naftowy reprezentowali oprócz prof. Załozieckiego jeszcze Dr. Maximilian Böhm, Dr. Paweł Schwarz i Dr. Leopold Singer.

Nafta w Niemczech. Sprawozdanie austr. jeneralnego konsulatu w Hamburgu donosi: Walka między naszymi rafinerami z jednej strony, a amerykańskimi i związanymi z nimi Towarzystwami z drugiej strony, stała się jeszcze bardziej intensywną. Amerykanie dążą głównie do tego, aby drobnych sprzedawców o ile możliwości usunąć i posunęli się rzeczywiście w tej akcji o jeden krok naprzód, przez zaprowadzenie odnośnej taktyki na rynku berlińskim, gdzie dotychczas natrafiali na największy opór. Dotychczas prowadzono w Berlinie interes naftowy w ten sposób, że pojedyncze Towarzystwa sprzedawały grosistom naftę beczkami, a grosiści potem brali na siebie detaliczną sprzedaż produktu. Teraz procedura ta ustala, albowiem amerykańskimi ułożyli się z większą częścią handlarzy „en gross“, tak, że ci usunęli się z interesu naftowego. Zamiast grosistów wzięli w swoje ręce sprzedaż drobną produktów naftowych amerykańskimi i oddają drobnym handlarzom naftę, począwszy od 20 litrów i przytem używają im bez żadnego wynagrodzenia potrzebne urządzenia sklepowe. Ale i niemieccy rafinerzy nie patrzyli obojętnie na tę zmianę w handlu naftowym, tylko rozpoczęli odpowiednią przeciwko niej akcję w ten sposób, że zorganizowali handel naftą w zupełności na sposób amerykański. Lecz i mimo tego organizacja niemiecko-austriackich rafinerów co do sprzedaży detalicznej zrobiła znaczne postępy. Między innymi założyło niem.-austr. Towarzystwo naftowe (Deutsch-Österreichische Petroleumgesellschaft) kilka nowych głównych kantorów sprzedaży w Meklemburgu i Westfalii. Również i eksport jest zadowalający, a dowóz produktu nadzwyczajnie ożywiony. Co się tyczy zbytu artykułów naftowych, to jasnym jest, że z powodu obecnej pory roku, zmniejsza się on bardzo znacznie.

Galicyskie Towarzystwo dla magazynowania ropy. Pod firmą „Galicyskie Towarzystwo dla magazynowania ropy“ („Galiz. Röhellagergesellschaft“) zawiązało się towarzystwo z ograniczoną poręką o kapitale w kwocie 300.000 koron. Kierownikiem tego przedsiębiorstwa jest Arpad Csonka, zaś jeneralnym zastępcą dla Niemiec Albert Loeske w Berlinie. Celem powyższego przedsiębiorstwa jest budowa rezerwoarów, udzielanie miejsca na magazynowanie ropy i t. p.

Odkrycie terenów naftowych na afrykańskim wybrzeżu. Według doniesienia biura Reutersa z Suezu odkryto w Jemsa na afrykańskim wybrzeżu Morza Czerwonego teren naftowy. W jednym miejscu natrafiono na ropę w głębokości 1290 stóp. Ewentualną produkcję obliczają na 300 ton. Praca przy innych źródłach postępuje ciągle i są oznaki, że natrafi się na źródła w mniejszej głębokości.

Tereny naftowe sultana Abdul-Hamida.

Tereny naftowe w Mezopotamii, dotychczasowa własność Abdul-Hamida, zostały obecnie przez nowy rząd skonfiskowane i przeszły na własność państwa. Chodzą pogłoski, że pewne angielskie konsorcjum, stara się o koncesję na eksploatację tych terenów.

Międzynarodowy handel naftowy. Według sprawozdania pewnej firmy londyńskiej w roku 1908 eksportowały: Stany Zjednoczone 3.779.17 ton produktów naftowych, Rosya 746.012, Rumunia 460.704, Austria okrągło 300.000, Indye holenderskie okrągło 800.000 ton. Z wywiezionych ze Stanów Zjednoczonych produktów naftowych przypada na samą naftę rafinowaną 3.060.908 ton (w roku zeszłym 2.964.953), na ropę 475.345 ton (417.357), a na odpadki 232.918 ton (218.770). Z ilości rafinowanej nafty eksportowano do Niemiec 492.983 (373.742), do Holandyi 436.361 (367.581), do Anglii 413.002 (356.713), do Chin 391.551 (419.526), do Francyi 173.459 (88.065), do Japonii 160.770 (231.394) i do Belgii 137.290 (115.542) ton.

Naftowy Zakład kredytowy. (Towarzystwo dla popierania przemysłu naftowego w Rumunii). Na posiedzeniu Rady Nadzorczej tego stowarzyszenia, należącego do grupy t. zw. „Disconto-Bleichhrröder“, odbytem 20. kwietnia (3. maja) w Bukareszcie, przedstawiono bilans, za czwarty rok istnienia, obejmujący jedynie okres 9-cio miesięczny t. j. od 1—14 kwietnia 1908 do 31 grudnia 1908 (13 stycznia 1909). Postanowiono przedstawić Walnemu Zgromadzeniu do uchwały rozdział dywidendy w ilości 9 prc. (w roku zeszłym 9 prc.) z czystego zysku 410.004.14 lei od wpłaconego kapitału w kwocie 5.000.000 lei.; na fundusz amortyzacyjny przeznaczono 322.985.23 lei. Na statutowy fundusz rezerwowy złożono 37.459.60 lei, wynosi on obecnie 151.991.19 lei. Specyalne fundusze rezerwowe wynoszące w bilansie 35.044.54 lei, przeniesiono na nowy rachunek.

Żelazne beczki benzynowe. Rosyjski minister skarbu zarządził po porozumieniu się z ministrem handlu, zwolnienie od cła żelaznych beczek benzynowych, wjeżdżających po raz wtóry do Rosyi, jeżeli zostały oclone przy pierwszym wjeździe do tego państwa i wysłane za granicę do powtórnego napełniania benzyną — z tem zastrzeżeniem, że przy tej manipulacji będą stosowane przepisy z dnia 14. grudnia 1896 z wszystkimi uzupełnieniami i zmianami.

Niemiecki następca tronu w kopalniach rumuńskich. Przebywający w Rumunii z okazji 70-letniej rocznicy urodzin króla rumuńskiego, Karola I, niemiecki następca tronu zwiedzał razem z ks. Ferdynandem, ks. Maryą, ks. Karolem i ks. Karolem-Antonim, w tych dniach w towarzystwie rumuńskiego ministra dla robót publicznych, Bratiano i innych dygnitarzy — tereny naftowe w okolicy Prahawy. W Bustenari na przyjęcie gości ozdobiono flagami wszystkie szyby, oraz

kancelarye, domy urzędników i robotników. O przybyciu książęcych gości doniosły wszystkie syreny szybowe, poczem dyrektorowie poszczególnych towarzystw witali książąt. Towarzystwo „Concordia“ wystawiło 4 łuki tryumfalne, a personal służbowy ustawiło wzdłuż drogi, którą goście mieli jechać. Wszędzie witano owacyjnie niemieckich książąt a dyrektorzy, spotykanych po drodze kopalni, pozdrawiali ich w imieniu reprezentowanych przez siebie towarzystw. W Stejar przemawiał inż. Prandstätter, w Mislisvara p. Schlosser, kierownik kopalni. W Grausor wzniosła „Concordia“ trybunę, na której zasiadły damy. Tutaj witał gości p. Schlave, naczelny dyrektor rumuńskiego przedsiębiorstwa naftowego „Towarzystwo dyskontowe“, oraz inżynierowie E. Lazaronei i Platz. W Calinet oczekiwali przybycia gości inżynierowie Costinesco i Flicker. Piękny widok przedstawiały rafinerie Steana Romana w Campinie: wszystkie były bogato przystrojone w girlandy i chorągwie na drodze przed rafineriami zbudowano łuk tryumfalny. Następca tronu niemieckiego i rodzina jego podziękowała gorąco za uprzyjemnienie wycieczki i za owacy.

Z Peru. W departamencie Piura zajmuje obecnie nafta wybitne miejsce wśród artykułów wywozowych. Brak wprawdzie oficjalnych statystycznych dat, ponieważ eksport odbywał się z drugorzędnych portów Talara i Zorritos, ale można w przybliżeniu podać, że produkeya w r. 1908 wynosiła około 130.000 ton nafty niedestylowanej, a 100.000 beczek oleju świetlnego. Do tych dwóch środowisk wydobywających i przerabiających naftę dołączyła się jeszcze trzecia miejscowość Lobitos, leżąca między dwoma, wyżej wymienionymi portami. Liczba źródeł i produkeya ropy tak się wzmogła w ostatnich latach, iż śmiało można przypuszczać, że peruwiańska nafta stanie kiedyś w szeregu produktów światowych. Nafta znajduje się także i na południe od Paity, tak, że dla przedsiębiorców otwiera się w tym kierunku wolne pole do działania, chociaż obecnie „uzyskały już prywatne osoby, żadne spekulacyi, pozwolenie u rządu na wyłączną eksploatację większej części terenów.

Po zamknięciu numeru.

Delegaci Krajowego Związku producentów osiągnęli porozumienie we wszystkich punktach z tow. „Standard Oil Comp.“, tak iż umowę należy uważać jakby za zawartą. Pp. Wolski, Długosz, hr. Zamoyski powrócili już do Lwowa, a w Hamburgu pozostali Dr. Goldhamer, Dr. Kreizberg i dyrektor Schechter dla spisania szczegółowego kontraktu, w tym tygodniu jeszcze obustronni delegaci zjadą się dla podpisania umowy. Posiedzenie Rady nadzorczej Związku, które miało się odbyć 4-go czerwca zostało odroczone.

PIERWSZA KRAJOWA

Fabryka chemiczno - technicznych smarów
i pakunków do maszyn parowych**EDWARDA
HELLWIGA**we Lwowie, ulica Kopernika liczba 29
Adres telegraficzny: Hellwig, Lwów, Kopernika.

poleca

znakomite szczeliwa (pakunki) i smary do
maszyn parowych, a mianowicie:**Szczeliwa** „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ z najlep-
szego asbestu, konopi i bawełny.**Smary:** „Wulkan“, „Pionier“ i „Smok“ do szczeliw.
„Saturn“ do kurków parow. „Merkur“ do
skóry. „Eros“ do kolektorów. „Neptun“ do lin
konopnych. „Jupiter“ do rzemieni z sierści wiel-
błądziej. „Jowisz“ do lin drucianych. „Mars“ do
rzemieni. „Conservator“ do gumy. „Regulator“ do
trybów. „Apollo“ do łożysk. „Wezuwiusz“ do lak.
kotłów. „Puritas“ przeciw tworzeniu się kamienia
w kotle. „Venus“ do czyszczenia metalu. **Tłuszcz
tawotowy. Waselina.**Na składzie utrzymuje: oliwę, ragozynę S. M.
Schibaeffa & Co w Baku, oleje cylindr. ameryk.
i krajowe i wszelkie inne przybory do maszyn
parowych.

DOM KOMISOWO-HANDLOWY

Zygmunta Jana MARSZAŁKIEWICZA

Lwów, ul. Bielowskiego 1. 6.

(FIRMA ZAPROTOKOŁOWANA).

Przyjmuje zastępstwa fabryk krajowych, pośre-
dniczy i informuje w kwestyach rodzimego prze-
mysłu i handlu.Nadto zajmuje się „Porządkowaniem stosunków
majątkowych“, regulowaniem hipotek, wyrabia-
niem i konwersją pożyczek hipotecznych. Pośre-
dnictwo w kupnie i sprzedaży majątków. Przepro-
wadzanie komisowej częściowej parcelacji.Pośredniczy w sprzedaży i zakupnie, wydzier-
żawianiu terenów i kopalń naftowych, jako też
udziałów w tychże uprawnieniach pod najprzy-
stępniejszymi warunkami. Kupuje i sprzedaje ropę.

Zastępstwo firm zagranicznych.

Dom omisowy posiada najznakomitsze siły fa-
chowe tak w technicznym zakresie jak i w han-
dlowym. Załatwia wszelkie zlecenia punktualnie
i szybko.OLEJE MASZYNOWE pierw-
szorzędnej jakości
OLEJE DO PODŁÓG
OLEJE i ROPE DO PĘDZE-
NIA MOTORÓW
KOMPOZYCJE DO ROP-
NYCH PALNIKÓW POKO-
JOWYCHNAFTĘ DO PALNIKÓW
„LUX“ I DOSKONAŁE
specyalne SORTY NAFTY
BENZYNY MOTOROWE po
najtańszej cenie
BENZYNY AUTOMOBIL. i
BENZYNY DO LAMP GÓR-
NICZYCH i wszelkich celów

POLECA FABRYKA NAFTY

Waleryana Stawiarskiego i Spółki

KROSNO

SKŁAD KOMISOWY W BORYSŁAWIU POD KIEROWN. P. BACHOWSKIEGO

gdzie jest zawsze dostateczny zapas wszystkich towarów.

Poczt. Kasa oszcz. Nr. 74046.

Telefon Nr. 905

Ostrowski & Cudek

Dom handlowy dla interesów przemysłowo-naftowych

we Lwowie, ul. Kopernika 1. 21.

Przeprowadza: Kupno i sprzedaż udziałów kopalnianych, kupno i sprzedaż ropy.
Organizuje: Spółki naftowe z drobnymi udziałami. Poleca: Przedsiębiorców wiert-
niczych do wierceń akordowych.
Ofiarujemy usługi jako eksperci przy wszelkich transakcyach z przemysłem na-
ftowym łącznie mających.

Dla wygody naszych P. T. Klientów urządziliśmy

Biuro techniczne

które pozostaje pod kierownictwem inżyniera Seweryna Blajma.

Sporządzamy: Pomiary i niwelacje terenów, plany sytuacyjne terenów, kopalń
i szybów naftowych, zgłoszenia kopalń do władz górniczych, profile otworów
świdrowych i wszelkie czynności w zakres miernictwa wchodzące.

Posiadamy bogato zaopatrzonego zbiór kopii map katastralnych

Adres dla telegramów: Ostrowski Cudek Lwów.

Przedsiębiorstwo dla głę-
bokich wierceń

Wit Sulimirski

w Borysławiu

długoletnie doświadczenie na kopalniach ropy w Galicyi, na Kaukazie i w Rumunii; obejmuje akordy wiertnicze ewent. z własnym udziałem. Ekspertyzy terenów galicyjskich i kaukazkich. Kupno i sprzedaż terenów naftowych. Wyłączne zastępstwo fabryki lin stalowych Braei Batorowiczów w Drohobyczu.

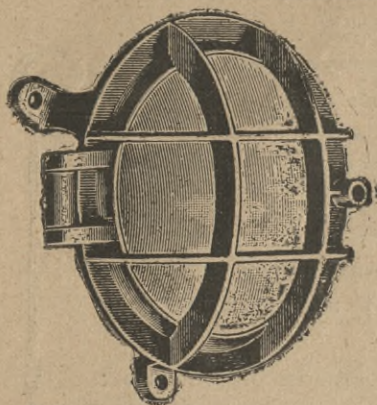
ALFONS GOSTKOWSKI

przez Izbę handlową i przemysłową we Lwowie mianowany, i przez e. k. Namiestnictwo potwierdzony i zaprzysiężony

senzal

dla sprzedaży i kupna ropy, wosku ziemnego i produktów tych minerałów. Jako urzędnik publiczny pobiera przy transakcyach ściśle oznaczoną a zatwierdzoną przez Namiestnictwo opłatę senzala. Udziela swej klienteli rzeczowych i wiarygodnych informacyi w zakresie przemysłu naftowego wchodzących.

Biura: Lwów, plac Smolki 1. 4.
Tel.: 1059

URZĄDZENIA ELEKTRYCZNE

ŚWIATŁA — SIŁY — TRAKCYI

SKŁADY MATERIAŁÓW
INSTALACYJNYCH ==

INŻYNIEROWIE KNAUS & CZAJKOWSKI
PRZEDSIĘBIORSTWO ROBÓT ELEKTRÓTECHNICZNYCH
LWÓW, UL. KOPERNIKA 26 — TELEFON NR. 40

PROJEKTY I KOSZTORYSY BEZPŁATNIE

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmanna w Komotau, — walcownia rur w Schönbrunn, — oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, ul. Romanowicza 3. * Filie Towarzystwa w Borysławiu, Krośnie i Zagórz.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów.

Konto p. k. o. 825.991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przedewszystkiem myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

Uniwersalne Raki

patentu Romana Gierszyńskiego
z wymiennymi bakami do rur
5", 6", 7", 9" i 10"

oraz do rozkręcania lewych rur
sprzedaje i wypożycza Fabryka narzędzi i instrumentów wiertniczych

W. Wolski

W. Zdanowicz i Sp.

w Borysławiu

FILIA

PRASKIEGO BANKU KREDYTOWEGO

we Lwowie — ulica Karola Ludwika 1 29.

Tel. 937, 946, 846. — Zakład centralny w Pradze.
Filie w Kolinie i Ołomuńcu.

Wpłacony kapitał akcyjny kor. 6,000.000 — Fundusze rezerwowe i gwarancyjne kor. 3,200.000.

KORZYSTNE ZAŁATWIENIE

wszelkich transakcyj bankowych i lokacyi kapitałów.

Kupno i sprzedaż papierów wartościowych. — Przeprowadzanie wszelkich obrotów giełdowych na targach krajowych i zagranicznych.

Promesy, Losy (Sprzedaż losów za wypłatą w rachunku bieżącym). — **Otwieranie kredytów i udzielanie pożyczek** na podkład papierów wartościowych. Przyjmowanie w przechowanie i w zarząd papierów wartościowych. Ubezpieczanie losów i efektów od strat z powodu wylosowania. — Wykupno płatnych kuponów i wylosowanych papierów wartościowych. **Listy polecające i akredytywy** na sezony podróży. — **Eskont weksli. Inkasa i wypłaty** w kraju i na miejsca zagraniczne. — **Wkładki pieniężne** na książeczki wkładowe (podatek rentowy optaca Bank) oprocentowuje po

4¹/₂ procent

na asygnaty kasowe z 90-dniowym wypowiedzeniem; oprocentowanie po 4¹/₂ procent w rachunku bieżącym.

ODDZIAŁ KOMERCYALNY:

Finansowanie przedsiębiorstw przemysłowych i budowl publicznych, kredyty na podatki i cła. Zaliczkowanie faktur towarowych. Kupno i sprzedaż w drodze komisowej towarów i zaliczkowanie tychże.

Towarzystwo akc. dla przem. naftowego

Adres dla telegr.:
„Nafta“ Borysław.

W BORYSŁAWIU

Międzymiastowy
telefon Nr. 13.

Fabryka narzędzi wiertniczych w Borysławiu wykonuje i ma na składzie:

Żurawie wiertnicze szczególnie silnej konstrukcji,
Żerdzie wiertnicze z najlepszego materiału,
Świdry ekscentryczne patentu M. Longchamps'a, jakoteż wszelkie przybory do głębokich wierceń,
Tłoki do wydobywania ropy patentu Mikucki, Krynicki, Żubr,
Zbiorniki na ropę opałową,
Gazowniki specjalnej konstrukcji,
Mierniki na ropę,
Odlewy żelazne i metalowe,
Naprawa kotłów parowych.

Cenniki i kosztorysy na żądanie.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we. Lwowie, Kopernika 18
= Skład w Borystawiu =

wykonuje

Rury wiertnicze spajane i bez szwu,
Rury gazowe i wodociągowe,
Rury ropociągowe dla wysokiego ciśnienia,
Rury płomienne bez szwu,
Rury lane żelazne gazowe i wodociągowe,
Rezerwoary żelazne dla ropy, każdej wielkości,
Liny druciane marki: „Priv. öst. ung. Statts- Eisenbahn Gesell.,
Żerdzie ratunkowe i wiertnicze witkowskiej marki specjalnej,
Suwaki wodne i ropne, modelu ciężkiego i lekkiego, fabrykat
specjalny,
Wszelkie armatury dla pary i wody,
Elektrycznie spajane żelazne witkowskie beczki dla transportu
ropy i spirytusu.

Filia wiedeńskiej fabryki narzędzi firmy Blau'a i S-ki
Wiedeń, XX/2 Hellwagstr. 4—8,

Cenniki i oferty na żądanie odwrotnie darmo i opłatnie.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.